

ПЕРЕДПАТА на „РУСЛАНА“

вносять: в Австрії:
на цілий рік . . . . . 24 K
на пів року . . . . . 12 K
на чверть року . . . . . 6 K
на місяць . . . . . 2 K

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тиждень 6 до-
ларів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотяків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руке ми оерце і віра русна“. — 3 Русланових польовіє М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім
неділь і руских свят о 5 год
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II
поверх. Експедиція місцеві
в Агенції Соколовск г. ул. П
Гайлонська ч. 8.

Рукописи звертає ся лише в
попередню застору.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від портя. — Оновітки
звичайні приймають ся по ціні
30 с. від стрічки, а в „Надїє-
нім“ 40 сот. Подяки і привіт
дonesеня по 30 сот. від стріч.

Лист до руского народа.

Слава Ісусу Христу!

Незгода руйнує, а віра, згода і любов
свого народа скріплює.

Найбільше се нещасте родини, коли не-
ма в ній згоди, а від ясного ранка до ночі
кипить серед неї як в казані. В такій родині
нема щастя, нема гаразду. Родичі нарікають
на дітей, діти виступають проти родичів, до-
статок, який би був, марнує ся, іде на роз-
трату і така родина зводиться на нінащо.

Подібно дїє ся, коли нема згоди і єдно-
сти в громаді і в народі.

Знають о тім всі добре, що коли в на-
роді згода, коли дбає о своє добро, о свої
права, шанує свою мову, держить ся своєї
святиї Церкви і віри і гуртує ся коло неї,
як пчоло коло матки, тоді є сильний і ніхто
не відважить ся наставати на его права і
добро, бо весь народ повстане як один муж і
оборонять ся.

Найкрасший примір маємо на жидах, що
живуть між нами. Они не мають свого краю,
своєї держави, розсіялись по цілім світі, а
що кріпко держать ся своєї віри, живуть з со-
бою в згоді, тож запанували всюди. Станєть
кривда жидам в Росії, то за ними упімнуть
ся жиди поселені по всіх державах та шлють
їм поміч. Видадуть їм провідний приказ, то
певно всі виповнять сей приказ.

Жид в жидом посварить ся, але нехай
католик зачіпить жида, то ті, що посварили
ся, і другі сейчас повстануть проти католика
і добре дадуть ся ему в знаки.

Они сильно придержують ся своєї віри,
її захищують і приписи точно виповняють, та
тим гордять ся. Переїдїм ся в їх шабас, або
яке свято по місті, або по селі, де живуть
жиди, а побачимо, як уміють своє шанувати,
ціняти і гордяться навіть супроти нас, като-
ликів.

В згоді, в кріпкім придержуваню своєї
віри, та в проворности, яку виробили собі ці-
лими віками, коли їх гнали з краю до краю,
переслідували, лежить їх сила, так що з ни-
ми тепер числять ся у всіх державах.

Жид, чи він великий богач, мільонер, чи
бідний лапсердак, що трясє лахманами і тор-
гує шматами, або сірниками, чи учений, або
тільки письменний (бо у них неписьменних
нема) держить оден одного за брата, взаїмно
собі помагають, бо їм так наказує їх віра, а
они уміють шанувати приписи.

З сего бачимо, що значить сильна віра,
згода і почуте народної нарности. Як велику
она має силу, але заразом як трудно її виробити
і удержати.

Католиці народи лунать ся для оборони
в християнсько-суспільні союзи.

І католиці народи, навіть такі, що ма-
ють свої сильні держави, стали витворювати
у себе християнські союзи і в них скупляти
ся. Кожда громада, а в ній мужчини, женщи-
ни і доросла молодіж лунать ся під прапором
Христа, щоби кріпко стояти коло своєї свя-
тої Церкви, визнавати єї науку, в ній обу-
чати свої діти, виповнювати релігійні
практики і перед світом явно виступати яко
визнавці одної святиї віри і її обороняти пер-
ед нападами ворогів.

Попри се виповняють Християнсь-
ко-суспільні Союзи і інші задачі.
На своїх зборах по громадах обмірковують
всі громадські справи, як господарські, торгові,
просвітні, шкільні, суспільні, а на повітових
і краєвих віздах всі загальні справи і після

ухвал однодушно виступають, їх переводять.
Хоронять они свій народ від ворогів святиї
Церкви і віри, а молодіж від зіпсуття і без-
віря.

Християнсько-суспільні Сою-
зи повстали і у католицких народів, посе-
лених також в нашій державі, як у Німців,
Чехів, Словінців, Поляків. Кождий з сих на-
родів сильнійший від нашого не чисельно, але
просвітньо і економічно, а мимо сего уважав,
що засноване християнських Союзів їх ще
більше згуртує, скріпить і додасть їм сили.

В християнсько-суспільних Союзах лу-
чать ся всі стани: рільники, ремісники, зарі-
бники, урядники, священники, богачі і бідні
без ріжницї, бо розуміють і пересвідчились,
що злука, згода і єдність дає
силу.

Християнські суспільники у сих народів
числять тисячі громад, а сотки тисяч членів.
Сї сотки тисяч членів кріпко звязані, осві-
домлені в громадах своїми провідниками про
цілі свого товариства, одушевлені сильною
вірою і наукою Христа сміло виступають
проти ворогів віри, Церкви і свого народу.

Тепер зрозумієте, як важно є для каждо-
го народа тама організація, як сильно спонує
народ і єднеє всі его верстви.

Потреба і засноване Християнсько-суспільного Союзу у нас.

Потребу заснованя такої організації зро-
уміли і у нас і заснували під назвою: „Хри-
стиянсько-суспільний Союз у Львові“ на взорець
таких Союзів у других народів.

Запитаєте ся певно, чи у нас була по-
треба заснованя такого Союзу? На се скаже-
мо, що витворене Християнсько-суспільного
Союзу з огляду на ворогів нашої св. віри
і Церкви, та тимсамим і народу було ко-
нечне.

Наші вороги бачили, що народ ще силь-
ний, як довго держить ся своєї Церкви і єї
учителів, тож придумали, щоби его роз-
бити.

Появились ся фальшиві учителі, висвячу-
вані на священників за границею і стали на-
рід відривати від святиї католицкої Церкви,
а заводити нові православні парохії. За від-
ступством від Церкви іде від-
ступство від свого народа, а
за сим роздор і ворожнеча серед людей од-
ної громади, серед народу, що веде за собою
ослаблене сил. Такий роздор виходить тільки
на потіху ворогів нашого народа, бо лекше
его знищити, винародовити.

Знайшли ся і такі, котрі кажуть, що
люблять свій народ, бажать его добра і си-
ли, та стали в промовах, часописах (газетах)
і книжках ширити безвіре, виступати нетіль-
ко проти наших Владик і священників, але
також проти св. віри і Церкви, Всемогучого
Бога і Пречистої Діви Марії, стали промовля-
ти за викинемом наука релігії зі школи, щоби
діти єї не учили ся, ширити богохульні
книжки, а через них ослабляли сю звязь,
яка дотепер охороняла наш народ від заги-
белі.

Коли така гниль і поганя стала між на-
родом ширитись, злучили ся духовні і святи-
ські люди в Християнсько-суспільний
Союз і виступили до борби.

Виступ „Християнсько-суспільного Союзу“
в обороні св. Церкви, віри, єї пастирів, та напа-
ди на них, цькованє проти них і оклевету-
ванє.

Проти одних і других виступив Християнсько-суспільний Союз і сміло став п'яту-

вати в часописи „Руслан“ сю п'ягаву і шкід-
ну для нашої Церкви і народу роботу.

Тепер зрозумієте, що викликало у нас
потребу заснованя Християнсько-суспільного
Союзу, котрий на взорець таких союзів у
других народів має гуртувати вірую-
чих людей до оборони св. ві-
ри, Церкви, побожного вихо-
вуваня дітей, і дбати о права
нашого народа, сміло о них
упоминати ся, а в потребі на-
в'ять бороти ся.

Християнсько-суспільний Союз від засно-
ваня виповняє сю задачу, сміло і неustra-
шимо виступав проти ширєня безвіря і дру-
гих блудів, а також виступав і упо-
минав ся за права свого на-
рода, коли ходило озаложєне най-
висшої школи у Львові, зва-
ної університетом, о заклада-
нє руских шкіль, гімназій і
шкіль народних, о права нашої
мови, о шанованє єї в школах
і урядах, о долю народа, о на-
ставляване Русинів урядни-
ками в повітах, заселених Ру-
синами, а також о реформу
виборчу.

За п'ятованє богохульників, за наклику-
ване до оборони св. Церкви і віри, за виказу-
ванє блудів, які ширять злі люди між нашим
народом, за накликуване до поважного вихо-
вуваня підрастаючої молодежи, за виказуване
шкідних книжок, за накликуване народа до
єднаня під прапором Союзу, вороги накиннули
ся на него і на людей, що щиро бажали тіль-
ко добра своему народови. Ті вороги, що лише
могли придумати найгіршого, се на них наго-
ворювали, щоби лишень їх нап'ятувати, а
народ відстрашити від єднаня в Союз під зна-
менем Христа.

Така вже людська вдача, що борше пові-
рит злomu ніж доброму. Наговорім що небудь
лишого на найневиннійшого чоловіка з зави-
сти, або злості, то скорше повірять обмові,
чи оправданю невинного.

Стали вигорювати наші вороги, що
Христ.-сусп. Союз витворили Поляки на роз-
бите сил нашого народа.

Люди, що належать до Союзу, не єднали
ся з Поляками, ніякої з ними згоди не
заключали, а в справі університету, виборчої
реформи і інших прав виступали в домаган-
нями так добре, як другі партії нашого наро-
да, а в дечім ставили навіть васпі ви-
моги.

Чи так поступали би християнські су-
спільники, коли би се посудженє було прав-
диве?

Оклеветували членів сего товариства,
що они для того приступили до Союзу, щоби
при помочи Поляків одні виплили послами, а
другі діслали масні посади.

Християнські суспільники хотіли ставити
своїх людей на послів і бажали в так важній
хвилі для вашого народа іти разом з други-
ми партіями, щоби спільно бороти ся.

Однак націонал-демократи порозуміли
ся лише з радикалами, а годити ся з Сою-
зом не хотіли, не звертаючи уваги на се, що
в сей спосіб ослабляє ся сила народа а на
додаток стали їх в часописах і письмах до
народу оклеветувати і чорнити.

Осудіть, чи таке поступованє честне і
патриотичне?

Коли би се було правдою, що християнські суспільники є прислужниками Поляків

і дїлають на їх користь, а на шкоду своему
народови, то не булиб простягали руки до
згоди з другими партіями, а спустили ся на
ласку Поляків.

Тимчасом християнські суспільники усуну-
лись і не ставляли своїх кандидатів, щоби
пересвідчити всіх, що їм не ходить о власну
амбіцію, не ходить о гонори, а висше цінують
загальне добро.

Усунулись, щоби не розбивати сил на-
рода!

О масних посадах се байка, в котрій не-
ма ні зерна правди. Яких то п'ягавств не
виписувано перед виборами на християнських
суспільників, які латки їм не причіплювано,
сухої витки, як то кажуть, на них не ли-
шили, а як би могли, то і на муки би їх по-
вели.

Питаємось, за що?

Сї люди уоружені вірою в свої добрі
наміри, а що правда все виявить ся, перетер-
піли сї наруги і в праці не устали. З насміш-
кою писали радикальні газети, що се клери-
кальна (попівська) партія, що хоче віддати
провід в народі тільки самим священникам.
До Союзу клучуть цілий народ, всіх віруючих
бідних і богатих, панів, рільників, ремісників,
зарібників, мужчин і женщин, а не лише са-
мих священників, щоби всі єднались і боро-
нили прав св. Церкви і свого народа. Всі ми
діти одного Бога, одного народа, всім нам по-
винна бути дорога наша віра, мова, рідний
край, а провід як у всіх партіях, так і в Со-
юзі віддано людям, що відзначають ся ха-
рактером і розумом. Сліпих чей ніхто на по-
ведаторів не вибирає і дорогу видючим пока-
зувати не каже.

Закидали вороги, що християнські су-
спільники розбивають єдність народа. Сей за-
кид хіба дуже смішний.

Християнські суспільники видячи, що
народ є віруючий, але підходять до него во-
ки в овечій шкірі, що хотять ему віру видер-
ти, від Церкви і душпастирів відірвати, его
молодіж на манівці звести, а тим самим его
на потіху ворогів розєднати, розбити — тому
кликали і клучуть всіх під прапор Хри-
ста, до єднаня, злуки, а ту заклада-
ють їм се, до чога як раз вороги его стрем-
лять.

Такі Союзи скріпляють сили других наро-
дів, а у нас малиб ослабити? Подумайте і роз-
ванте добре, де правда!

Християнські суспільники у важкій хвилі
для нашого народа перед виборами і від
основаня Союзу закликали народ до єднаня,
до злуки, простягнули руку до згоди, щоби не
ослаблята сил народа.

Чиж се свідчать о розбиваню сил на-
рода?

Всі закиди, які їм роблено, гідно відпер-
ли, виказали їх клеветливість, а мимо себ
безвідставно дальше клеветуть, наче боєть
ся, щоби народ не отямивсь, не прозрів і для
свого добра не став гуртуватись під прапором
Христа.

Подумайте, чиж єднанє народа під пра-
пором Христа, до скріпленя его святию на-
укою, вірою, праця над просвітотою в єднан-
них громадах, хороненє перед п'ягавими
письмами, що підкопують і ослаблюють віру,
накликуване до християнського вихованя мо-
лодежи і его поведєня, до взаїмної любови,
можна назвати ослаблюванєм сил народа, а
сих, що таку науку голосють, ворогами і шкід-
никами свого народа?!

Занічене.

На разі представили ми коротенько цілі і потребу заснованя Християнсько-суспільного Союзу для нашого народу, вказали, які причини склались на его засноване, яких засад держать ся сі люди, що Союз заложили і до него приступили. Застанувіть ся тепер, чи добре роблять сі, що проти него виступають і чи не наносять тим тільки шкоду.

Християнсько-суспільний Союз бажає сильною злуку на підставі науки Спасителя злу, любви ближнього і свого народу, праці для свого народу і загального добра, бо видить в сім заперуку лучшої долі.

Членами Союзу повинні стати всі віруючі нашого народу без ріжниць стану, мужчини і жєнщини, а зголошуватись о приступленє до представників Союзу по повітах, або до Християнсько-суспільного Союзу у Львові, уліця Хмельовського ч. 15.

(Вкладка річна 4 корони, для селян, міщан і незможних 1 К, за що члєни діставати будуть поучні книжочки).

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставрациях, наварнях, торговлях і приєднувати нам нових передилатників в кругах своїх знайомих.

Дещо про видатність викладів мандрівних інспекторів господарско-рільничих і садівничих.

Не гнівайтесь, пане інспектор — сказав селянин до рільничого мандрівного інспектора сейчас по викладі в селі В. — не гнівайтесь, що в вами хочю пару слів поговорити.

Ви, пане інспектор, казали, що рілю потреба глибоко орати, щоби она була урожайнішою і то чим глибоше, тим і лучше. Може де і є така земля, що можна глибоко орати, у нас то ви, пане, не вгадали. Дурний би був, щоби вас послушав. А чому? а тому що у нас під тонкою верствою урожайної землі є зараз сама опока, яку по перше годі орати, а по друге нічогоб з неї не було. Є в нас в иннім місці що иншого під тонкою верствою землі, є глина шира, біла або сива глина. На щож би придалась у нас глибока орка.

Я пізнав з вашого викладу, п. інспектор, що ви вчений чоловік, так щож, ви нашої землі не знаєте і тому ми у слова ваші не повірямо. Прийдіть до нас хоч на рік, попрацюйте з нами, пригляньте ся нашій землі, спрїбуйте, до чого она спосібна а опісля ми вашого викладу послушаємо і радо до него примїнимо ся.

Слова сего селянина і дося мені вірно лишились в памяті і коли я прїнагідно стрїнув ся із одним мандрівним інспектором, та зачали ми говорити на тему викладів мандрівного учителя, і собі ще раз докладно слова сі пригадав і їх переповївши, подаю ось такі свої думки.

Перше усього повинні у нас повставати рільничі кружки, в котрих члєни селяни зобов'язались би під проводом якогось із інтелїгентів, найлучше сьвящеників або учителїв, управлятї свої рілі після певних правил.

Провідники такі списувалиб докладно свої поміченя о управі рілі, веденю господарства і т. п. і подавалиб точні звіти централі якогось товариства із певними внесками.

В централі перестудиював би звіти і внесена дотичний заводчий інспектор мандрівний і прїїхавши з викладом звав би, про що і як говорити.

Докиж не має якась місцевість зорганізованого кружка і бодай одворічного перегляду роботи, туди не вилатить ся їхати якому небудь інспекторови на грубий кошт дотичного товариства на те, щоби там сей інспектор не обізаний із обставинами місцевими, мимо цїненої своєї мудрости наверхти вчені нїсенїтїяніці.

До веденя місцевих організацій господарских, чи там яких небудь инших потреба доконачено людий, котріб передусім хотїли і могли зрозумїти, як словняє ся такі громадьянські обовязки.

Сї провідники організацій інформували би центральне своє тов-о пр. „Сільський Господар“ або „Просвїту“ про діяльність, успіхи або недомаганя. Сї інформація повинніб

бути о скїлько можна точні, річеві і присїлани на час до централі, щоби через неточність, поверховність і проволочку не спїянїти робіт і поступу вперед та, щоби централі не були зневолені робити видатків на численні понаглюваня.

Тодї цїжно будуть мати виклади мандрівних інструкторів яко добре вперед обізаних в місцевими обставинами і відносинами, успіх і видатність.

Берім ся до поважної праці, а не дурманямо людий пустомельством, обдираючи централні тов-а на маловартні проїздки з невідповідними і неприготованими викладами.

Мир на Балканї.

Спір о віроїсповїдну і церковну свободу.

На вчерашнім засїданю мирової комісії в Букарешті обговорювано шкільні і церковні справи. Мимо того, що Болгари заявили готовість підписаня як найбільберальнішої форми, Серби відкинули рішучо всякі проби порозумїня, а навіть не хотїли розпочинати над сїм дискусїї. Коли на се Болгари заявили, що тим самим уважають сей предмет для конференції як полагоджений, Греки домагали ся, щоби в протоколї поміщено договір з Болгарїєю що до свободи шкїл і церквї. Болгари предложили, щоби ся спрґава супроти того, що не відносить ся до всіх союзників, лише до Греції, була полагоджена по заключеню мира в окремих переговорах між Болгарїєю і Грецією. На се заявили Греки, що в таким случаю не прїняли би предлоги, поставленої предсїдником Майореску, після якої всі зібрані на конференції держави заявляють, що бажають, щоби великодержави зневолили Туреччину до признаня льондонського договору. Болгари вдоволились відповідню, що великодержави знайдуть можливість присїлувати Туреччину, щоби пофнуду ся на ліню Енос-Мідїя. Становище Сербів, які бажають на завтрїшнім (себто нинїшнім) засїданю вимусити полагоду давних спірних справ сербско-болгарских, як рівнож поведене Греції викликало сензацію.

В справі взаїмности що до церков і шкїл не прїйшло — як бачимо — між Сербами і Болгарами до порозумїня. Болгария бажає заключити договір на основі взаїмности такїй, якїй заключила з Грецією, однак Сербїя не хоче признати засади взаїмности.

Із оглядом на труднощі, роблені союзяниками, не прїйде мабуть до зрадагованя додаткового мирового протоколу так, що всі не стоячі в безпосеренїй звязї з мировими условинами справи, будуть записані в протоколї засїдань комісії.

Болгарекїй відпоручник Тончев заявив дописциви „N. Fr. Presse“ такє: Між відпоручниками ведуть ся тепер переговори в справі церковних і культурних, особливо шкільних уступок. В своїй предлозі вияснює Болгария, що війну проти Туреччини піднято власне в цілі звизволеня гноблєних народностей і під турецького арміа і обезпеченя їм язьикової і релїгїної свободи. Тому то болгарске правительство домагає ся й тепер, щоби на здобутих областях обезпечено всім мешканцям без згляду на се, яку ісповїдують релїгїю і до якої належуть народности, повну свободу віроїсповїданя і научуваня у власній мові. Греция не хоче на те згодити ся, а Сербїя відкидає всі предлоги, що змїряють до обезпеченя релїгїної самоуправи мешканцїв здобутих областей.

Підписанє мирового договору.

Румунська агенция звїщає: Вчерашня конференция мирова тревала дуже довго. На вступі предсїдник Майореску відчитав дві ноти австро-угорску і російську з дня 4. і 6. с. м., яку доручили ему амбасадори. В сїй нотї Австро-Угорщина і Росия застерїгають собі право ревізїї букарештєнского договору. Відпоручник Болгарїї Радев заявив, що его правительство повідомило его про зміст сих нот, мимо того однак Болгари підїшуть мировий договір. Майореску прїняв сю заяву до відомїа і велїв прилучити єї до протоколів.

Опісля секретар Пїсско відчитав мировий начерк, зладжений вислаюко до сего комїсьєю. Артикул I. про заключеня мира прїнято. Прїнято рівнож арт. II. про мир між Румунїєю і Болгарїєю, з полишенем Болгарїї 2 лїт до внесеня кріпостий в Руцук и Шу-

млї, а 15 днів до визначеня граничної лінії між Болгарїєю і Румунїєю. Коли би при визначеню границі вибухли якісь непорозумїня, то мировим судїєю має бути Голандия, Бельгїя або Швеция. Полагоду III. арт., якїй відносить ся до мира Болгарїї з Сербїєю, відложено до нинї. Арт. IV. відносить ся до мира між Болгарїєю і Грецією. Болгари зрекли ся острова Тазос. Що до відшкодованя предложив Греї, щоби сю справу віддати мішанїй комїсії, але Болгари не згодила ся на се з тої причини, щоби ся справа не викликала нових непорозумїнь.

Болгария згодила ся на домаганє Греції що до свободи шкїл і церквї. Сербїя заявила, що з оглядом на прїписи своєї констатуючі не можуть радити над сею справою.

На сїм замкнено засїданє, а предсїдник Майореску заявив, що на нинїшнім засїданю будуть обговорені справи розоруженя і потвердження окремих точок мирового договору.

Підписанє мирового договору наступить в понедїлок.

Що роблять великодержави?

В льондонських політичних кругах зачувати, що збори амбасадорів займали ся на вчерашнім засїданю справою букарештєнского мира. Колиб на сїм засїданю не усунєно труднощі в розвязаню спірних справ, то в таким случаю збори не будуть могли нинї потвердити мирового протоколу. Австро-Угорщина зажадала, як кажуть, щоби сей протокол містив постанову, після якої букарештєнский договір є тимчасовий і має бути підданий ревізїї великодержав. Росия, а імовїрно також Англія підпруть домаганє Австро-Угорщина, за те Франция вельми енергїчно спротивить ся сему.

„Köln. Ztg.“ доносить з Софїї, що замість скликаня европейської конференції, яка мала би занятя ся розглядом букарештєнского договору, наступить лише обмін думок між кабїнетами великодержав в справі спірних точок граничних, яких не управильне в Букарешті.

Вдячність Болгарїї.

По вчерашнім засїданю мирової конференції першїй болгарекїй відпоручник Тончев відвїдїв австро-угорского посла Фїрстенберга і дякував ему в горячих словах за поміч, яку мала болгарска справа в часі мирових переговорів зі сторони Австро-Угорщини. Завдяки сїй помочи Болгария чимало зискала, а особливо те, що Сербїя уступила ся вї Струмїци.

Загальний погляд на балканські справи.

Надіяти ся треба, що в понедїлок прїйде остаточно до підписаня мирового договору в Букарешті. Болгария з вдячности за австрийску поміч в труднім положеню, склонює ся до Австрїї, що, розумїє ся, викликало лють в панславїстичних кругах. Також між Сербїєю і Австро-Угорщиною мають вести ся переговори в справі порозумїня на торговельнім і господарскім поли.

Румунїя вищофує своє війско з Болгарїї, але не розоружує его, бо холера ширить ся серед него так само, як серед сербского і болгарского війска. Туреччина стоїть дальше на непримиримім становищи в справі Адриянополя і сьміє ся з упїмнень Європи.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В недїлю: руско-кат.: Прохорїя; римо-кат.: Лаврентїя. — В понедїлок: руско-кат.: Калиника; римо-кат.: Зузання. — Вї второк: руско-кат.: Сили і Сил. еп.; римо-кат.: Кляри дїви.

— Поминки на могилі Куліша. Дня 9. серпня (значить нинї) о 12. год. в день патрона Пантелеймона Куліша на хуторі Мотронївцї-Кулішівцї на Чернигівщинї заходами прїхильників Куліша і Ганни Барвінок, що поховані на сїм хуторі, відбуде ся панахада по Пантал. Кулішеви і Олександрї Кулішеві. На панахиду поїхали з Галичини професори М. Венгїян і Лотоцький.

— Українські відпоручники кооперативних товариств відїздять дня 12. серпня о 2-їй год. по полудни зі Львова на всеросїйку виставу до Києва. „Дїло“ зазначає, що пізнїйше відбуде ся ще друга прогулька, коли зголосить ся відповідне число людий до Кравзого Союзу ревізїйного, Львів, Домїніканська 11.

— В справі правительственной підмоги для Галичини. Деякі галицкі часописи подали вїстку, що правительство залїквідувало намїсництву у Львові квоту 800.000 К, яко зачет на розпочата запомогової акції з приводу живлових катастроф, в такїй формї, наче би тим самим акция ся була вже вичерпана. Ми уповновласнені заявити, що таке представляванє річи не відповідає подїям. Передовсім треба зазначити, що до кінця липця на сю цїль вже призначено кругло 1.900.000 К, а з сеї квоти була до диспозиції ще значна рєшта. Коли сї квоти були на вичерпаню, зараз залїквідовано намїсникови дальший зачет, прї затверджено в основі програми дальшої акції, яку предложив намїсник. З хвилєю, коли і квоту визначену останнім разом, уживє ся на цїль, на яку призначена, дальші грошеві засоби віддасть ся до розпорядимости для переведеня запомогової акції. Ясно, що поміч правительства сїм послїдним розпорядком ще не є замкнена і що правительство, узгляднюючи вагу живлових шкїд і на дальше відповідно виступить з запомоговою акцією.

— Жертва війскової дисциплїни. З Станїслава допосять: Велику сензацію викликало в Станїславї поведене одного поручника супроти професора української гімназїї д-ра Ц. Зайнфельда. Др. Зайнфельд відбуває тепер кількатижневї вприви в характерї рядовика 58. п. п. В часї вправ просив др. Зайнфельд поручника о дозвіл напити ся води; поручник відмовив. А коли після вправ поручник удїлив позволеня, др. Зайнфельд сказав: „Jetzt will ich nicht“. Поручник добачив в сїм несубординацію і велїв арештувати д-ра Зайнфельда.

До касарні віхав війсковий аудитор і перевїв слідство. На разі помічено д-ра Зайнфельда в тимчасовім арешті, звідки має бути відданий під війсковий суд, де ему грозить кара 3-місячного гарїзонового арешту. В сїй справі інтервєнював у війскової коменди проф. др. Іван Демянчук, як заступець неприсутного директора гімназїї д-ра Н. Сабата, повідомлено також Раду шкільну краву.

— Хто марує неумитки, замість зложити на У. П. Т., марує загальне добро.

— З радїальної отари. Пишуть нам: Хто то не тямить, як в 1905. році возив ся січовий отаман др. Трильовский з Гуцулом Юр. Соломїїчуком, як прославляв єго в своїх календарях і „Громадскім Голосї“? А коли Соломїїчука заперли до Іванової хати, то Трильовский мало що війни не розпочав з Австрїєю за свого вихованця. Та стара се байка: яка школа, такі вихованці. Соломїїчук побачив добре господарку Трильовского і его гонене за мандатами і коли побачив, що Трильовский дбає лише про свої інтереси, а его „славного Юру з під Чорногори“ прї такїй політиці готов пустати з торбами, покинув радикалів і Трильовского, а своїм знакоми розказував, якїй то в Трильовского отаман і патріот.

Отаман дуже обурив ся на сю „чорну невдячність“ свого вихованця і на радїкальній конференції дня 27. липця в Косовї виключив Соломїїчука з радїкального сторонництва, а до „Громадского Голосу“ написано таке „писанєчко“: „Є се остаточно закінченєм всякої політичної карїєри (!!) сего чоловіка, якого радїкальня партія видвїгнула з маси незваних людий, зробила (!) его славним та поставила его меж нашіми найвизначнїйшими селянами. Та Соломїїчук не хотїв далї над собою працювати, не хотїв бути карним членом тої партїї, але все робив несподїванї скоки та рив під найближшими своїми партїйними товаришами. Тепер — як кажуть Гуцули — „уже затримбїтали по нїм“, був колись славний товариш січовик Юра, та він уже для Гуцульщини помер“.

Давши ще научку для селян-радикалів, щоби не були хулїганами (гарно вичучують радикали своїх селян) кінчать ся статя: „Кого партія радїкальня зробила великим, того потрафить зробити і малим“.

От тобі, Юро „радїкальня“ заплата за тюрми, за переслїдуваня, за плач твоєї жїяки і дїтїї! Обидивсь — небоже, отамана, то радїкальній ревуни радї би твою честь

потоптати своїми ногами. Так радикальні верховоди поступають зі всіма свідомими селянами, по яких карку лізуть в гору, а опісля на них плюють. — Гь.

— **З Милованя**, в товмацькій повіті, доносять нам: День 6. серпня заповідав себе з рана в нашій околиці дуже гарно. Перед сходом сонця ні хмаринки. Сонце викотило ся великим кружалом на небозвід і ярко світячи над околицею, не то осушувало, а прямо випивало воду із піль та славних болотнистих яруг. Усе, що жило в селі, вийшло в поле та горячково працюючи, хотіло надоложити весь час, який стратило наслідком слоти. Перед полуднем було все в порядку, а сонце гріло і пекло. Аж околo 1. год. в полудне почали висувати ся темні хмари, та переганяючи себе верстами закрив за кілька хвилю овид. Попід горішні верстви хмар надтягла ще одна долішня а в ній чути було з далека то-рохкіт громовини, яка вилискуючи час від часу огненними батогами, підганяла горою хмари, а долom кропив рісний дощ з шумом вітру. Небавком хмари роздвоїли ся на дві половини, творячи на небесній кривлі глибоку прогалину, через яку визом з сатирично-усьміхненим лицем приглядало ся сонце дощеві, як кропив землю, та громовикам, що клеко-тяти та перескакуючи з хмар на хмару, стріляли безустанно на землю. Нехай би вже собі і стріляли, коли би лише були менше діляли. А то оден з них вдарив Савка Бу-ника Мишіген і его жінку з Вільшанців, які вертали під чорним парасолом з поля до до-му. Чоловіка вбив на смерть а жінку відратували. Другий грим вдарив в півконок збіжа і спалив его на місці. Інші були вже ласкавіші і зглядніші на людей і їх працю, бо поплили з хмарами над гайок, що межує від північної сторони Милованя з полями тов. „Просвіта“ і там вже до схочу гуляли. Сипали стріли раз-по-разу як на Балкані. Несповна годину тревала така канонада. Опісля прочистило ся небо, а сонце вже до вечера привязно світило. — **М. К.**

— **Придержане переселенців.** Оноді здержано на кравківській двірці знова 25 переселенців, які їхали з Черновець до Америки. Их задержано в наслідок доносу з Черновець. Поліція перевела трусеницю і задержала 6 переселенців, бо мали в 1914. р. ставити ся до військової бранки.

— **Конець ворохобні в Китаї.** Бюро Райтера доносить, що тому, що Кантон відкликав проголошене незалежності, треба уважати китайську ворохобню за покінчену. Ворохобні провідники розійшли ся на всі сторони.

— **Жертви готівкою** не звільняють нікого від обовязку жаданя купонів У. П. Т. і уживання товарів з маркою У. П. Т.

— **Нова бесарабська залізниця до австрійської границі.** В 1914. р. має бути зреалізований начерк бесарабської залізниці яка буде вести до австрійської границі. Ся залізниця має о стілько значіне для австрійської держави, що дійде аж до границі коло Хотима. Початок її буде йти через Едінез і Брінами до Хотима. При Медвезі, двірці зел. шляху росийска Новоселадца-Оквиза, перетне сей новий шлях старий бесарабський. Побіч стратегічного значіна буде мати сей шлях і економічне значіне, бо перетне найважніші околиці Бесарабії в довжині 170 верств. Можливе получение з австрійським залізничним шляхом могло би наступити через Окопи в Галичній коло двірця Іване Пусте, який є останною точкою східно-галицьких місцевих залізниць. В тім слухаю треба би збудувати великий міст через Дві-стер, бо Хотим — як звісно — лежить над Двістром, який також і там творить границу на короткім просторі межі Австрією а Росією.

Оповідки.

— **Відозва Виділу Бурси фіїлі „Просвіти“ в Новім Санчи.**

Земляки! Знова згодосилась о прийняте до бурси убога лемківська молодіж. Знов просять она о прийняте даром або за дуже малою оплатою. Та шож! З жалем і болом серця будемо привневлені дати їй відмовну відповідь, наколи не поможете. Наші фонди не то що зовсім вичерпані, але у нас є чимало довгів до сплати. А ту на Мазурщині на самих окраїнах нашої землі, серед москвофільського моря, нема і надії на иншу поміч. Братя! Не для себе, але для убогої лемківської молодіжи благаємо Вас о поміч, бо наші власні сили за слабі. Від Вас буде залежати, чи маємо остаятись в борбі, чи упасти і загнати тям самим нашу молодіж під ворожу

нам москвофільську опіку. В сих днях рішити ся, чи бути нашої бурсі, або не бути. Кому лиш лежить на серці українська бурса в Новім Санчи, най спішить нам зі скорою помічю, бо не хочемо, шоби опісля на нас самих спала вина упадку нашої бурси. Ласкаві жертви просимо слати на адресу: Виділ Української бурси фіїлі „Просвіти“ в Новім Санчи. — Всі українські часописи просимо о дуже ласкаве поміщенє сеї відозви. За Виділ: **В. Яворський**, голова, **Евг. Шенарович**, секретар.

— **Поклик до всіх Громадян Жовківщини, Мостенщини і Куликівщини!** (В скороченю — Ред. Русл.) Остання вже пора заговорити і пламенним, огненным словом відізвати ся нам до патріотичного духовенства, учительства і прочої інтелігенції, міщанства і селянства, нашої під кожним зглядом занедбаной і запущеної Жовківщини. Ми загрожені, але чомусь того не добачуємо, не відчуваємо. Коли інші повіті східної, української часті Галичини, викресали із себе стільки живаного, народного огня, що станули світляним, правдивим взором навіть для мазурських повітів, то у нас нема ніяких народних поривів, а лиш часами є доривочні акції одиниць лишених громадянської помочи. Чи так далше може бути? Тому першій наш, прилюдний зазив, то ключ: **До праці!** До громадної акції на всіх полях! Подивім ся кругом нас і поспитаймо себе самих: де ми зайшли? що ми зчинили? Всі просвітні і культурні товариства ледви-ледви животіють, а між ними і фіїлі „Просвіти“ дуже слабо досі розвивала ся. І чи не жаль? „Просвіта“ що була і є матерю всіх українських Товариств в Галичній, що дала і вяляла житє в міліони нашого народа, що розвіяла темрязу і зневіру, що перша прордерла ся з світлом науки під сільські стріхи і перша розбила духові вікові кайдани темноти і неволі, на превеликий жаль не знайшла ще в нашій повіті правдивого оціненя. Чи ж би і ту зневіра і рівнодушність мала сіяти правдиву руїну? Ми віriamo: що ні! Віriamo, що ми до тепер не счислили ще своїх сил і нам здає ся, що ми безсилні. Тому почислім наші сили! Згуртуймо ся і станьмо разом, збиті в одну фалангу при національнім вої і рушмо его з місця. До того народного труду, як каменярів запрошуємо вас, Впр. Отці, Вп. Учители, Урядники, Міщани, Ремісники і Селяни! Всі Товариства, а найбільше жовківська фіїлі „Просвіти“ борють ся в недоборах. При такім стані річи праця поважна і плянова в повіті немислима. А полишити працо на просвітнім полі чейже годі. Се був би сором для нас. Тому то по довшій розвазі теперішній виділ фіїлі „Просвіти“ в Жовкві постановив звернути ся до всіх станів нашого повіта в зазивом взяти громадну участь в народнім, просвітнім фестивалі і причинати ся до фестивалу ласкавими жертвами і фантами.

Фестин відбуде ся заходом фіїлі „Просвіти“ в Жовкві дня 7. вересня с. р. З гори зазначуємо, що фестивал сей має бути правдивою народною манифестациєю нашої чести, сил і мужности! На тім фестивалі хочемо почислити наші сили, зблизити ся до себе, запалити ся взаїмно до тяжкої праці народної в повіті. І на тім фестивалі не сьміє забранкути нікого, в кого бє правдиве руске серце! (Фанти, хотьби найменші, в натурі і грошах просить ся присилати до Тов-а „Віра“ в Жовкві з зазначенем: на фестивал фіїлі „Просвіти“ або на руки о. Йосифа Мариновича в Любелі, п. Пристань). В єдності сила! — За Виділ: **о. Йосиф Маринович**, голова. **Ст. Козак**, секретар.

Олександр Барвіньський.

Спомини з мого житя.

(Дальше).

26. Супротивности з нагоди виходу „Рускої Істор. Бібліотеки“

Вернувши до Тернополя, забрав ся я пильно до виконаня уложеної в Києві програми видавництва „Руск. Істор. Бібліотеки“. Потрібні на видавництво грошеві засоби сподівав ся я роздобути дорогою передплата, котру я оповістав в наших часописах і окремими відозвами, а крім того личне знакомство з власняком подільської печатні **Осипом Павловським** дало мені спомогу, користувати ся значнішим кредитом, пок-

не привзбирала ся передплата. Таким способом мій я вже протягом 1886. р. напечатати в 1000 примірниках 5 томів **Руск. Істор. Бібліотеки**, котрих наклад стояв понад 1600 зр. (3200 К). Тимчасом передплата впливала доволі пияво і далеко не покривала видатків і тому я опісля не провадив печатаня вже так покванно, а виждав впливу гроша з передплати і розпродажи. До тогож і перегляд рукописий та підготовленя їх до печаті і коректа печатна забирала мені весь свободній час, котрий я мій обернути на придбанє сякого-такого доходу на домашні родинні потреби.

Переогом прийшли мені з підмогою на видавництво о. **Качала** і **Володислав Федорович** (по 100 зр.), а **В. Антонович** передав мені підчас мого другого побиту в Києві в 1888. п. 100 рублів від незнаного мені добродія. Всеж таки передплата і сі підмоги далеко ще не покривали накладу. Тимто я робив заходи, шоби виведати для „Руск. Істор. Бібліотеки“ дебіт до Росії, бо тим способом сподівав ся також придбати передплатників між Українцями а сподівав ся я такого дозволу ним більше, що „Руск. Істор. Бібліотека“ подавала переклади творів одобрених цензурою. Однак наші москвичі зараз після появи оповістки про видавництво „Руск. Істор. Бібліотеки“ подбали о се, шоби їй загородити дорогу на Україну. **Ос. Марков**, редактор „Н. Пролома“, як мене звістили звідтам, вислав у Петербург до Дурнова, предсідника славянського благодія. комітету і помічника шефа жандармів донос, що кошт на „Руск. Істор. Бібліотеку“ дав **кн. Адам Сапіга** і що она буде містити революційні статі проти Росії, а наслідком того доносу в Росії зароблено „Руск. Істор. Бібліотеку“, поки ще появив ся І-ий її том.

Тодішнє русофільське „Слово“ мовчало зовсім про мєе видавництво, а „Новий Пролом“ **Ос. Маркова** напаятував „Руску Істор. Бібліотеку“ тенденційним видавництвом ддятого, бо не подає історичних творів **Д. Зубрицького** і **А. Петрушевича**, а з нагоди напечатаня розвідки **Костомарова „Дві рускі народности“** виступив в статі в 345. ч. 1886. р. п. з. „Поддільщики Костомарова“ з докором, що нібито „перекладчик сеї розвідки пропустив в нелюбі собі і декому иншому місця.“ Тимчасом сам **Костомарів**, котрий вперше напечатав сю розвідку в **Основі** (III, 1861) пропустив вказані „Н. Проломом“ місця в 2-ім виданю **Істор. Монографій** (Птб. 1872.), котре послужило основою для перекладу.

Але й з польского табору відозвав ся напастливий голос про мєе видавництво з нагоди виходу „Короткої Історії Руск“ о. **Качала**. В кравківськ. місячнику „Przegląd Polski“ (липень 1886.) появила ся статя професора **д-ра Анатолія Левицького** п. з. „Czy to odpowiedź stronnictwa, czy interwencja osobista?“ (на 16 сторін). Проф. **Л-ий** підсунав „Корот. Історію Руск“ політичну тенденцію, що „wydanie jej (Короткої Історії Руск) w chwili układającego się pokoju polsko-ruskiego w naszym kraju“, як ніемniej wybitne stanowisko jej autora, nadaje tej książce jednak także i doniosłość polityczną. Nie chcemy, nie możemy w niej upatrywać odpowiedzi stronnictwa młodoruskiego, którego autor jest członkiem w Sejmie, na usilne dążenia Polaków do zgody; lecz chcemy wierzyć, że jest ona tylko osobistą interwencją autora i redakcyi między godzące się narody“. Проф. **Левицький** назвав „Коротку Історію Руск“ „prawdziwą Targowicą w koncercie“, „z pewną tendencją ponownego rozdumuchania nienawiści między Rusinami a Polakami“, „aby poniżyć i sponiewierać wszystko, co polskie“.

Задля так важких докорів зроблених і авторови „Корот. Іст. Руск“ і редакції „Руск. Бібліотеки“ вислав о. **Качала** від себе, а я окремо від видавництва відповідь проф. **Левицькому** до редакції „Przegląd-y Polsk-ogo“, однак редакція сего місячника не тільки не помістила нашої відповіди, але навіть не відписала на три до неї в тій справі вислані листи. Сей знаменний поступок „Przegląd-y Polsk-ogo“ привневолив нас подати нашу відповідь перекладом в „Ділі“. (Відповідь о. **Качала** в 3—6 чч. „Діла“ а моя в чч. 15—18 з 1886.). В нашій відповіди відперли ми не тільки неоправдані докори проф. **Левицького**, мовби то се виданє мало метою політику, роздуване ненависти між Русинами і Поляками і ударемнюване згоди, на яку тоді зовсім не

заносило ся, але заравом на основі історичних даних виказали ми хибні погляди критика **Відмова** поміщеня нашої відповіди в „Przegląd i Pol.“ і мовчанє проф. **Левицького** після єї появи в „Ділі“ були найліпшим доказом, що вельми пристрасна критика проф. **Левицького** не була предметова і немала справдешної історичної основи.

Однак видавництво „Руск. Істор. Бібліотеки“ зустрінulo ся з напастями не тільки з москвофільского і польского табору, але й своілюди робили єму перенони. В одиніком тоді літер. наук. письмі „Зоря“, видаванім Товариством ім. **Шевченка** у Львові, зустрінulo ся мєе видавництво спершу з прихильним відзивом (**Франка** в 1886 і **Красо-ченка** (**В. Коцовского**) в 1887), однак опісля **др. Ом. Калитовський** (в **Зорі** 1887 ст. 243) виступив з докором, що „зв плянн видавництва насуюються нам певні сумнібєи, чи видавнєнє дійде до визначеної меты. Вь видавництво ввійшли праць, а вь нихь уступы, котрихь тенденція супротивлять цїлям руско-української історіографії, зь чого вьвязались деякі колізії. Перевідь не підходить також підь смаць галицької публіки, для котрой „Істор. бібліотека“ призначена вь первімь рядь. Опісля вже й **В. Коцовський**, пишучи про переклад **Костомарова „Богдана Хмельницького“**, в ч. 4. „Зорь“ з 1886 висловив домаганє, „шоби переклад и переробки, если не выхоять сь галицькихь рукь, бул и б о л ь ш е г а л и ц к и й, такь що до мовы, якь и що до обробленя, шоби кожда вь „Іст. Бібл.“ мѣщена праця перейшла через галицькі руки, шоби тѣснѣище навязувала до нашого галицького розвою думокъ, галицького знаня и житя“. „Тодь, по думць **В. Коцовского**, „Руска Іст. Бібліотека“ „сталась бы власне через те и тѣснѣимъ звеномъ мѣжь нашими и украинскими думками, нашимъ а украинскимъ національномъ житемъ; зблизилась бы насъ еще больше до себе, а зблизилась бы насъ до мало у насъ доси звѣстной и нелегкой до порозумѣня східно-славянської науки, до російского и украинского суспільного и наукового житя, усунула бы многи неясности и непорозумѣня, уможливила бы спільну роботу“.

Сі два голоси **д-ра Ом. Калитовского** і **д-ра В. Коцовского** вельми характеристичні для погляду редакції „Зорь“ і єї кружка на літературно-науковий язык українсько-руській і на взаємини Галичнини в Україно. Тодішня галицько-руська інтелігенція, неперечно під впливом русофільських часописий, не могла визволити ся від упередженя до „україніци-ни“, а скоро одиноке літературно-наукове пись-мо „Зоря“, видаване Товариством ім. **Шевченка**, виступило з такими докорами супроти „Руск. Істор. Бібліотеки“, то се очевидно не причинялось до прихильного для неї настрою серед нашої суспільности. Не припало крім того львівській громаді, котра всеж таки вважала себе авторитетною супроти провинції, що я почав таке видавництво а в ній перший раз подав рускій суспільности протинорманську теорію в нашій історії, (се вважав **др. Калитовський** тенденцією, котра супротивлялась цїлям руско-української історіографії) в хвилі, коли **Ом. Партіцький** в розвідці „Скандинавщина на давній Руск“ (в „Ділі“ 1887) лонив копіє за скандинавізмом на Руск в тій думці, що тим способом буде рішенє питанє самостійности України-Руск!

Сі голоси неприхильні „Рускій Істор. Бібліотеці“, редагованій на основі програми уложеній головою проф. **В. Антоновичом**, привневолили мене до відповіди **д-рови Ом. Калитовскому**. Однак редакція „Зорь“ також не помістила моєї відповіди (оступила подібно, як „Przegląd Polski“) і доперва „Діло“ в ч. 99, 1887) подало сию мою відповідь яко „Наддосланє“ п. з. „Замѣтки на оповістку д-ра **Ом. Калитовского** про VI. т. Руск. Іст. Бібліотеки“. В тих замітках виказав я нестійність докорів **д-ра Омеляна Калитовского**, на що він в ч. 102 „Діла“ дав відповідь, але не ослабав моїх річевих виводів, а ще неприязнійше висловив ся про „Руску Історичну Бібліотеку“, назвавши поміщені в ній праці „mixtum compositum“ і висловив про VI. том **В. Антоновича** Історія вел. князівства **Литовского** (з додатком 3-х глав з історії **Д. Гловайского** від смерти в. кн. **Ольгерда** такий погляд: „Я розпинав ся на мук, коли зь обовязку рецензента відчитував обь невеликій брошурки, складаючі ся на той томъ“. Наслідком того я був привневолений

подати (в „Надбланимъ“ ч. 109. „Дѣла“) „Ще кілька слівъ на відповідь Дра Ом. Калитовського“, і вказав, що Др. Ом. Кий не подав ніяких певних доказів на зроблений йому видавництву докір тенденційности, та що я в его рецензії не міг найти тої „позитивної програми, въ якій направлено (Др. Калитовський) радъ бы видѣти историчне выдвигнуто, одповѣдаюче народнымъ цѣлямъ“.

Се було мое останне слово в тій справі Від П. Куліша научив ся я руководитись в найтрудніших і найскрутніших відносинах „холодним розумом“ і не вважаючи на ніякі переюни „іти дайти своєю дорогою“. Отже й сі неурохильні в ріжках таборів голоси не захитали мене в постанові моїй, іти далше дорогою витиченою проф. Антоновичем і моїми українськими земляками та помічниками до означеної мети, бо я шпевняв ся у моїх хоч не вельми численних передплатників і то не тільки впоміж освіченої верстви, але й з поміж селян, що мої змагання не без хісна для рускої суспільности. А коли я на се покликував ся у моїй відповіді, що й селяни передплатують та читають і розуміють „Руску Истор. Бібліотеку“, неурохильна й критика піднесла сумнів, „чи єсть хочь оденъ селянинъ рускій, що прочитавъ съ хосномъ се видане“.

На доказ, що й селяни з хісном читали „Руску Истор. Бібліотеку“ подав я вірш селянина з Купчинець, нинішнього посла Павла Думки, а крім того письмо членів тамошньої „Читальні“ і лист селянина Івана Стяжкового з Хотилюба (днішавіського повіту). Сі характеристики, нині давно забуті відзиви, наводжу тут на доказ, як тодішнє вже селянство задивляло ся на мое видавництво (не змінючи правопис).

„Вп. п. Олександр Барвінському
зъ глибокимъ поважанемъ присвячує
Павло Думка.

Ниво наша золотая,
Безталанна мати,
Хто лави ті розлогіи
Твои йме орати?

Хто облоги переоре,
Зерномъ правды всѣя,
Хто давнину розкопче,
Могилы розрыє?

Хто матерну правдивую
Любовь розогрѣе
И утѣшить зболѣлов
И горькій обмыє?

Хто розкаже, чѣ мы мали
Коли яку рідню,
Чи мы так повыростали
На смѣхъ та на злѣднѣ?

Чи талану на сѣмъ свѣтѣ
Намъ грѣшнымъ не стало,
Чи можъ***) було, та леда чѣ
Въ землю закопали?

Хто покаже поколѣнямъ,
Якъ коли ся жило
И чи коли тобѣ, ниво,
Яснее свѣтло?

Чи коли ще намъ засѣятъ,
Чи на вѣкѣ провало.
Чи всмѣхнется обдрана
Доля прелучава?

Хто оживить батьківъ славу,
Одягне красую,
Тому вѣнецъ най сіяє
Нивы золотой.

„Высокоповананый Панае!

Пріймѣть сяхъ простыхъ кілька слівъ за Ваші такъ великі труды для добра свого народу. На скільки спѣзвалисьмо выдав исторіи України-Руси, єсть то дѣло великой ваги, котре замыкає нашу минувшѣсть, показує слѣды, якими ходили нашѣ батьки, на чѣмъ поховзулись и куды намъ вѣдѣ ступати, що бы безъ слыку не загинути та якетаке становище на свѣтѣ здобути.

Честъ Вамъ и слава за Вашѣ великі труды, най Богъ стокротне надгородить. Пріймѣть нашу малу ленту, а если Богъ допоможе, то собѣ кождый вѣ особна заняпешмо, бо то єсть наша біблія и законъ, котрый повиненъ вѣ кождой хатѣ находится, а мы були бы тогды народомъ, якъ другі, бо бысьмо себе знали.

Зъ симъ засылаемо Вамъ зъ новымъ рокомъ ваше помагай Богъ, що бы Вонъ допомогъ щасливо довершити такъ дороге дѣло на славу нашой неандѣ и слѣдзувати родинѣ

що бы сповнилися слова вашего пророка Тараса: „Чи сыны, якихъ батьківъ?“, що бы кождый спѣзнавъ долю своєї родини.

Дякуемо щиримъ сердцемъ за доси видані книжки и най Богъ стокротне велику ту працю надгородить и осолодить и що бы допомогъ якъ найборше Хмельницкому на свѣтѣ явитися зъ неволѣ друкарской и якъ найчисленнѣйше щиримъ сердцемъ его привитати, що бы яко бувшій нашъ герой великій у кожду закутину заглянувъ.

Зъ глибокимъ поважанемъ

Члены читальнѣ Купчинець:

Павло Думка, Стефанъ Гарматѣй, Никола Южин, Михайло Думка, Дмитро Блажкевичъ.

„Высокопочтенный Панае! Чи єсть кожъ***) выдрукованый семей томъ Вашои Бібліотеки, то прошу ми выслати, бомъ доперва получивъ 6 томѣвъ, а я Вамъ все выплачу, понеже желаю мати Вашу сю Бібліотеку Историчну; бо Ваша Бібліотека такъ займаюча и добра, що повинна находится вѣ кождой хатѣ, де ино письменнѣ суть люди.“

Иван Ставковий.

Хотилюбъ, п. Цѣшанѣвъ.

(Дальше буде).

*) На яке небудь примирене польско-руске тоді зовсім не заносило ся, навпаки тодішний сойм збув внесене п. Романчука о засноване рускої гімназії в Перемишлї резолюцією без значїня.

**) Автор уживає можъ заместъ можє.

***) Замість в же. — Оба сі письма переслав я в оригіналї товариству „Просвѣта“ у Львові.

Телеграми

з дня 9. серпня.

Відень. Дневники доносять, що гр. Берхтольд явить ся ввчє на послуханю у цїсаря в Ішлї, щоби єму зложити звіт з політичного положеня, яке втворило заключенє мира на Балканї.

Ішль. (ТКБ). Гр. Берхтольд був нині о 11. год. перед полуднем у цїсаря на послуханю і реферував про біжучі справи заграничної політики.

Букарешт. Кружляють тут чулки, що останна вимїна гадок межі австро-угорским послем в Букарештї а сербским предсїдником міністрів Пашичом відосила ся до зближеня Австро-Угорщини до Сербїи на торговельнім і господарским поли.

Відень. „Albanische Corr.“ доносять аї Скорди, що предсїдник межинародної комісії, містоадмірал Церкль Бірно оголосив з припорученя англїйского правительства, що Альбанїю піднесено на основі ухвал львондѣнської конференції амбасадорів до ряду князівств.

Париж. (ТКБ). Вчєра замкнено сєсїю парламента.

Солунь. Наспїла ту вість, що Турки заняли Суфлї.

Білгород. В тутешних 36 шпиталях лежить около 7.000 ранених Сербів.

Царгород. (ТКБ). Стверджено тут два нові случаї холери.

Букарешт. (Рум. аг.). Міністерство війни доносить, що після урядових обчислень, які наспїли з головної квартири, серед війська на поли борби лучило ся 389 випадків підорїдїх о холеру, 425 випадків холери і 122 случаї смерти з причини холери і инших недуг.

Білгород. (ТКБ). Після урядових звітів, пошесть холери ширить ся також в війскових шпиталях. Тепер єсть в Білгородї в війскових шпиталях 42 недужих на холеру.

Барцельона. (ТКБ). Загальний робїтничий союз в Каталонїї заповів на вчєра урядово початок загального страйку. Оноді вечером увязнено много робїтничих провідників.

Шангаї. (ТКБ). Межї кріпостями а кружляками вірними правительству пришло також і вчєра до острілюваня.

Особа в середнім віці, лагідного успокоєня, самїтна, знаюча ся добре на господарствї глядає місця до заряду дому у священника. Зголошеня: ул. Янівська ч. 11. Львів, Завадовська у п. Пешек. (1—2)

ПРОПОВІДИ на неділі
свѣята цілого
року о. Петра Білинського том 5-ий (ціна
4 корони) уже печатають ся. 560(3)

Перше і одиноке Руске Товариство Взамїнних Обезпечень на жите і ренти

„КАРПАТІЯ“

Почетний президент: Его Експеленция митрополит Андрей гр. Шептицький.

„Карпатія“ вибудована на найсоліднїйших основах.

„Карпатія“ приймає обезпечєня на жите у всїх найдогіднїйших комбінаціях при найкориснїйших условинах: на дожитє, посмертні каштали, посаги і ренти.

„Карпатія“ дає обезпечєним всякі користи, які може дати нинїшний стан технїки обезпечєнь на жите і солідне, оглядне дїловодство.

„Карпатія“ основана на взаїмности і має на увазі лиш хосєн своїх членів. Чистї зиски вертають ся яко членські дивіденди.

„Карпатія“ видає поліси, які по трїлїтнім тривку стають неоспоримими і незападальними.

Цєма жадного иншого руского асєкураційного товариства на жите лишє одна, однієнка „КАРПАТІЯ“.

Обовязком кождого „чарого Русина є підпрїяти лиш своє асєкураційне товариство і обезпечуватись лиш в „КАРПАТІЯ“.

„Карпатія“ передає всюди спосібним і ретельним людям по містах і селах свою агентуру.

Найпевнїйшим способом ошадности є обезпечєня жите. Кождий хто хоче забезпечити своїй родинї красшу будучність, своїм дочкам посаг, або собі удержанє на старість, найбезпечєє ся на жите в „КАРПАТІЯ“.

короткий час своєї дїяльности „КАРПАТІЯ“ здобула собі загальну прихильність і довіре навіть в чужинцѣ, та за короткий час своєго істнованя повискала 1495 внесків на суму обезпечєня 5,123,004 К., з того виставлено 1118 полісє на загальну суму обезпечєня 3,995,500 К. з річною премїєю 163,666 К. 343 с.

Блїжшї інформації що до обезпечєнь і агенцій удїляє Філія товариства у Львові, ул. Руска ч. 18 коло „Дністра“. Філія приймає також зголошеня внесків на обезпечєня на жите і ренти. (449)

Хрестини

оповіданє О. Степановича

(псевдонім одного звісного і дуже талановитого письменника) —

появило ся відбиткою з „Руслана“ накладом Христ.-сусп. Союзу і є до

набутя:
в книгарнї тов. ім. Шевченка
Львів, Ринок 10
по цїні 30 сотиків (з поштовою перес.
35 сот.)

Поручати сєго оповіданя, основаного на ідейній почві польско-рускої борби о душі, не потребуємо. Читачі „Руслана“ в листах висловлювали подяку редакції за придбанє сєго оповіданя і домагали ся відбитки єго в цілі поширеня в широких верствах нашого народу, особливе в тих околицях і тих кругах, де наш нарід живе помішаний з польским народом, переплітаючись родинними звязами і де польске духовєнство, яке в нинїшних часах тіснїйше, ніж коли инодї стоїть під моральним впливом всепольскої, екстермінаційної політики супроти Русинів, хитро перетягає рускі душі в польский національний табор. Тип характерного, тактовного, але рішучого судїї Володислава Данкевича з „Хрестин“ промовить красше до неодної заколибаной душі, як сотки агітаційних промов — тому кладемо на серце нашим дїтям заосмотритись в сє дешєє оповіданє і поширити єго в широкых кругах.

Брошура:
Йосиф II. чи Ян Казимир?

(з нагоди сѣзгтованя минулої 250-літньої річниці ствѣннєня Львівського Університету).
можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарнї Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.

Оголошенє В музичній школі Руского Інститута для дїчат в Перемишлї є вільних кільках посад учительок музики ня фортепяні. Відповідно удокументованї подавї належить слати на адресу Інститута найдалше до 25. серпня 1913. —
Заряд. 561(3)

Чудови образи кисти арт. маль. п. О. Куриласа.
I. Пречиста Дїва — Мати Руского краю.
II. Ісус Христос — небесний Учитель.
Сї чудови образи (одинокі на народних мотивах) виїшли вірно пісяя оригіналів у всїх природних красках.

Цїна за пару оправлєних образів:
в рамках дубових з опакованєм К 20— місячно К 3
" золотих " 24— " К 4
" магоньових " 28— " К 4
" спеціальних " 34— " К 5
Висилає за послїплатою або на рати: „М. Кривєчний“ Львів. Ринок ч. 10.
20(X)

„ДОСТАВА“

Стов. зарєстр. з обмеж. (дворазовою) порукою.

Дирекция: Львів, ул. Домініканська 11.
Склади: Львів, ул. Руска 20.

Станїславїв, ул. Смольки 1.
Перемишль, Ринок 26.

Поручає свої богатих заосмотрєні склад і всяких церковних річий. Приймає всякі направи, золочєня і переплети.

Достарчає дзвонів готових і пісамовлєнь та стрїйних дзвіночків.

Поручає церковних малярів, різьбарів, золотарів і підпрїемців будови і направи. Продає церковне і столове білє та срібло, правдивє, хїньске і альпаку. Виготовлює хоругви і прапори для „Соколів“ і „Чит. „Просвѣта“.

Черквям-Членам дає 2% додаткового опусту при закуплї.

Кожда Церков, кождий Русин повинєн стати членом „Достава“.

Удїл 20 К, платний також ратами; висповє 1 К; дивіденда за 1912 р. 7%.

Часть зиску роздїлює „Достава“ на церковні і народні цілі.

Хто купує в „Доставі“ купує у сєбе; збільшує народне майно, попирає рідний промисл.

Інформацій удїлює дирекция, ул. Домініканська 11; на жаданє висилає цївники 484(26)

Олександр Барвінський.

Спомини з мого житя.

Перша часть (Образки з громадянського і письменського розвитку Русинів в 60-их рр. XIX ст. (з додатком переписки Ст. Новаківча, М. Лисєнка і П. Куліша, з 10 портретами і двома картинами) виїшли вже яко Нг. 87—91 Загальної Бібліотеки.

Можна набути в Накладнї Я. О. рєнштайна в Коломиї, або в Книгарнї Н. Товариства ім. Шевченка у Львові.

Цїна брошурованого примірника 1 К 50 сот.
„оправного примірника 1 „ 80 „

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска. 20.
Телефон ч. 788.

заснованє при Товариствї взаїмних обезпечєнь „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1878.

Одвїчалність членів обмежена до подвійної висоти удїлу.

Цїлю Товариства є удїлюванє кредиту своїм членам рільничим обезпечєним в „Дністрї“ від більше літ.

Відсотки від вкладок 4%, без потрученя рентового податку.

Вкладни приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах, від 8. до 2. в полудне.

Конто в Почтовій Шадницї 35.527.

Жирове Конто в австро-угор банку Шадницї вкладки К 3,683.428—

Власний масток К 474.302—
Удїлює позички К 4,494.957—

Канцелярї Товариства отворєні перед полуднем

З друкарнї В. А. Шийковського у Львові.

Видає і відповідає за редакцію Семен Горук.